పరివర్తన

భమిడిపాటి భాస్కర రామారావు

'ప్రియమైన అన్నయ్యకు నమస్కరించి వ్రాయునది

నేను చాలా చిన్నవాడిగా ఉన్నప్పుడే మన అమ్మ గతించింది ఆ నాటి నుండి నాన్నగారే స్వయంగా అన్నీ అయి నిన్నూ నన్నూ పెంచారు నీకు పెద్దమామయ్య కూతురుతో పెండ్లయింది కొంత కాలానికి. ఆ నాటి నుండి వదిన నన్ను కన్న తల్లిలా కడుపులో పెట్టుకుని సాకింది ఆవిడ ప్రోద్బలంతో నే నేను చదువులో ఫస్టుగా రాగలిగే వాణ్ణి ఇందులో అతిశయోక్తి ఏమీ లేదు

అలా చదువులు కొనసాగించి నేను మెడిసిన్ ప్యాసయ్యాను నువ్వూ, వదినా స్నాతకం పీటల మీద కూచుని, అమ్మ చివరి కోరికగా చిన్న మామయ్య కూతురుతో నన్నో ఇంటి వాణ్ణి చేశారు

అన్నయ్యా! నాకు మొదటి నుండీ విదేశాలకు వెళ్ళి విద్యలో ఉన్నత శిఖరాలను అందుకోవాలనే ప్రగాఢ మైన కాంక్ష ఉండేది

తల్లి లాంటి వదిన, తండ్రిని మించిన ప్రేమాను రాగాలు కల నీ అండదండలతో ఆ కోరికా నెరవేరింది సుగుణా నేనూ కలిసి ఈ విదేశీ గడ్డ మీద కాలు మోపి యిప్పటి కప్పుడే పది సంవత్సరాలయింది ఈ మధ్య కాలంలో నేను ఒక్కసారి కూడా మనయింటికి రాలేక పోయాను

నా కొడుకులు ప్రభు, విభులు కూడా మన ఊరు రావాలనీ వాళ్ళ తాతయ్యనూ, దొడ్డమ్మనూ, పెదనాన్ననూ, వాళ్ళ పిల్లలనూ చూడాలని చాలా ఉబలాట పడుతూండేవారు అయినా నా పని ఒత్తిడి కారణంగా ఎప్పటి కప్పుడే వాయిదాలు వేస్తూ వస్తున్నాను ఇన్నాళ్ళూ

మన ఊరు ఎలా ఉంటుంది నాన్నా? అని పదే పదే అడుగుతూంటారు వాళ్ళు వాళ్ళు పుట్టినదీ పెరిగినదీ అమెరికాయే అయినా వాళ్ళు తెలుగు చక్కగా మాట్లాడగలరు చక్కగా వ్రాయగలరు ఈ విషయంలో నీ మరదలిని మెచ్చుకు తీరాలి

వాళ్ళు అలా అడిగినప్పుడు నీ మరదలు వాళ్ళకేం చెబుతుందో తెలుసా?

చూడండి పిల్లలూ, ఒక దేశానికి మరో దేశపు రాష్ట్రపతివంటి ప్రముఖుడు వచ్చినపుడు విమానాశ్రయంలో తుపాకులు భుజాన ధరించిన సైనికులు బాటకు యిరు వైపులా స్వాగత పూర్వకంగా నిలబడి ఉంటారే, అలా మన ఊరికి వెళ్ళే తోవ పొడవునా రోడ్డుకు యిరువైపులా గర్వంగా తలెత్తి బంగారం పండించే కొబ్బరిచెట్లు చల్లగాలికి తలలు అల్లల్లాడిస్తూ నిలబడి ఉంటాయి అంటుంది

అది విన్న పిల్లలు తమ మనో ఫలకం మీద ఆ దృశ్యానికి రూపకల్పన చేసుకుందుకు ప్రయత్నిస్తూ, ఇంకా ఏమేం ఉంటాయో చెప్పమ్మా!" అంటారు కుతూహలం నిండిన గొంతులతో

వాళ్ళ ప్రశ్నకు సుగుణ నవ్వుతుంది ఒరేయ్! అక్కడి ప్రకృతి సౌందర్యం కళ్ళతో చూడవలసిందే వర్ణనలకు అందదర్రా, అంటుంది

పిల్లలు మారాం చేస్తారు

ఎటు చూచినా కనుచూపు ఆనినంత మేర పరుచుకుని ఉండే పచ్చని చేలూ, కొబ్బరి తోటల గురించీ చెబుతుంది ప్రయాణాలకు వాడే ఎడ్ల బళ్ళూ, గేదెల నడ్డి మీద కూచుని లల్లాయి పదాలు పాడుకుంటూ మేతకు తోలుకు పోయే పాలి కాపు కుర్రాళ్ళ గురించి కూడా చెబుతుంది వర్షాకాలం గురించి, వరినాట్ల గురించి వర్ణిస్తుంది సంక్రాంతి సంబరాలు తనివి దీరా వర్ణిస్తుంది ఉగాది పచ్చడి రుచిని నోరూరేలా వర్ణిస్తుంది దీపావళి బాణ సంచాల సందడి కళ్ళకు కట్టినట్టుగా చెబుతుంది వాటిని వర్ణించే టప్పుడు సుగుణ ముఖంలో ఓ దివ్య తేజస్సు ప్రకాశిస్తూ ఉంటుంది

అన్నయ్యా! బహుశః 'జననీ జన్మభూమిశ్చ అని మన వాళ్ళు అందుకే అన్నారేమో నని పిస్తుంటుంది నాకు ఆ దృశ్యాన్ని చూస్తుంటే

ప్రతీ వారాంతంలో నూ మా యింట్లో యిదే చర్చ పునరావృతం అవుతూంటుంది దానితో పిల్లల తహతహ మరీ పెరుగుతూంటుంది

నువ్వు నాన్నగారు దివంగతులయినపుడు కేబుల్ పంపించావు కాని నేను అప్పుడు సెలవు తీసుకుందుకు వీలు చిక్కలేదు నాన్న గారి చివరి చూపుకు నోచుకో లేక పోయానే అన్న చింత అనుక్షణం నామనస్సును శల్యంలా బాధిస్తూనే ఉంటుంది కాని ఏం చెయ్యను? మరో మాసంతో సంవత్సరీకాలు ఎలాగూ ఉన్నాయి కదా? అప్పటకి నేనూ, మీ మరదలూ పిల్లలూ అక్కడ ఉంటాం

ఈ లోగా ప్రభు విభులకు వీసాలు పాస్ పోర్టులు తీసుకోవాలి

అన్నయ్యా! ఇంతకూ ఈ పదేళ్ళలో మన తెలుగు దేశం ఏమన్నా మారిందా" అన్నట్టు యిప్పుడు మన దేశాన్ని తెలుగు దేశం అనకూడదు కాబోలు అర్థ విపర్యయం రాకుండా ఉండాలంటే ఆంధ్ర దేశమనే అనాలను కుంటాను

అన్నట్టు చెప్పడం మరిచాను అన్నయ్యా! మరో శుభవార్త నువ్వూ, వదినా కూడా బ్రహ్మానంద పడే శుభవార్త

సారీ అన్నయ్యా! ఆ శుభవార్త మేం అక్కడకు వచ్చాక స్వయంగా మీ చెవిని వేస్తాం

ఇట్లు

నీ తమ్ముడు

ప్రసాద్

ఉత్తరం లోంచి తల పైకెత్తాడు నారాయణ. ఎదురుగా భార్య పూర్ణ నిలబడి ఉంది అతడి చేతిలోని ఉత్తరం వంకె చూస్తోంది ఆ ఉత్తరం చూచే టప్పటికే ఎక్కడి నుండి వచ్చిందో అర్థమైందావిడకు

ఏమండీ మరిది ఉత్తరం వ్రాశాడా? ఏమని వ్రాశాడు?' అడిగింది పూర్ణ నారాయణ ఉత్తరం పైకి చదివి వినిపించాడు

ఉత్తరం చివరలో ఏమిటో శుభవార్త అంటూ వ్రాశాడు ఏమిటయి ఉంటుందంటారు? కుతూహలంగా అడిగింది

"ఆఁ! ఏముంది? ప్రభూ, విభూలకు మరో తమ్ముడో చెల్లాయో పుట్టబోతున్నారని అయి ఉంటుంది తేలిగ్గా నవ్వేస్తూ అన్నాడు

ఊరుకోండూరుకోండి ఎవరయినా వింటే నవ్వి పోతారు ఈ మారుమూల మన పల్లెటూళ్ళలో నే యిద్దరు లేక ముగ్గురని అందరూ ఒట్టు వేసుకుంటూంటే అమెరికా వంట గొప్పదేశంలో ఉంటూన్న వాళ్ళ మాట వేరే చెప్పాలా? అదిగాక, విభూగాడికే అప్పుడే ఏడేళ్ళు నిండబోతున్నాయి ఇన్నాళ్ళకు మళ్ళీ యిప్పుడు ఎల్లలా? ఊరుకోండూరుకోండి

పోన్లేవే! ఎలాగూ ఈ నెలాఖరుకు వాళ్ళిక్కడకు రానే వస్తున్నారాయె ఆ శుభవార్త ఏదో వాళ్ళ నోటనే విందాంలే "

ప్రసాద్ బాబు, సుగుణమ్మ, వాళ్ళ పిల్లలు అందరూ కలిసి దేశం వస్తున్నారన్న వార్త విని వాళ్ళ పెదపాలేరు రామయ్య కూడా చాలా సంతోషించాడు

* * * * *

సంవత్సరీకాలు అయిపోయాయి వచ్చిన బంధువులు ఒక్కొక్కరే వెళ్ళిపోతున్నారు నారాయణా, ప్రసాద్‌లకు చిన్న మేనమామ, ప్రసాద్‌కు మామ అయిన చంద్ర శేఖరం కూడా బయలు దేరాడు భార్యను వెంట పెట్టుకుని. చంద్రశేఖరం మామగారికి మగపిల్లలు లేక పోవడమూ ఒక్కతే కూతురూ కావడంతో అతడికి ఆ ఊళ్ళో ఉన్న ఆస్తిని సొమ్ము చేసుకుని మామగారి ఊరు రామవరంలో స్థిరపడ్డాడు

చంద్రశేఖరం భార్య సరస్వతితో కలిసి బండెక్కబోతూ, ఏరా ప్రసాదూ! ఇంకా ఎన్నా

ళ్ళుంటారు? మాతో కలిసి రారాదూ? అన్నాడు ప్రసాద్ స్వయంగా మేనల్లుడే కావడం చేత అతడిని సంభోధించే టప్పుడు ఏక వచన ప్రయోగమే చేస్తాడు చంద్రశేఖరం

మరో నాలుగు రోజుల్లో వస్తాంలే మామయ్యా

చంద్రశేఖరం దంపతులు సరే నని చెప్పి వెళ్ళిపోయారు

గతవారంగా బంధుజనంతో కళకళలాడు తున్నయిల్లు అనాడు బోసి పోయినట్లుంది

ప్రభు విభూలిద్దరూ పెదనాన్న గారి పిల్లలతో కలిసి తోటలూ దొడ్లూ తిరుగు తున్నారు ఊరి పెద్ద కాల్వలో హుషారుగా ఈతలు కొడుతున్నారు

సాయంత్రం భోజనాల వేళయింది నారాయణా ప్రసాదూ కలిసి భోజనానికి కూచున్నారు వెండి పువ్వు లమర్చిన టేకుపీటలూ, బంగారు పూలు కూర్చిన వెండి కంచాలు పూర్ణ వడ్డన చేస్తోంది సుగుణ సాయం చేస్తోంది

పదేళ్ళుగా విదేశంలోనే ఉన్నా తనకు స్వయంగా పినతండ్రి కూతురు, తోడి కోడలు అయిన సుగుణ ఏమీ మారలేదని ఆనందిస్తోంది పూర్ణ

అవును ఏమయినా సుగుణ కూడా ఒక తెలుగింటి ఆడపడుచు బ్రతుకు తెరువు కోసం ఏదేశంలో స్థిరపడినా తన సంస్కృతిని ఎలా మరచి పోతుంది?

ప్రసాదూ" పిలిచింది పూర్ణ ఆమె మరదిని ఎప్పుడూ పేరు పెట్టే పిలుస్తుంది తాను ఆ యింట కాలు పెట్టే నాటికే ప్రసాదు చిన్నవాడు కావడం ఒక కారణమైతే, స్వయానా మేనత్త కొడుకు కావడం రెండవ కారణం

"ఏం వదినా? కంచం లోంచి తల ఎత్తి అడిగాడు ప్రసాద్

'ఏమిటో శుభవార్త అంటూ వ్రాశావు అదేమిటో చెప్పు

"ఔనురా! మీ వదిన తెగ ఆరాట పడిపోతోంది. తన కెలాగూ ఉన్న వాళ్ళిద్దరూ మగపిల్లలే కదా కనీసం నీ వయినా ఓ ఆడనలుసుకు తండ్రివవుతావేమో నని కనిపించిన ప్రతీ రాయికీ రప్పకూ మొక్కుతోంది అన్నాడు నారాయణ

పెద్ద బావ మాటలకు సిగ్గుపడి కాస్త పక్కకు తప్పుకుంది సుగుణ

'అబ్బే. అలాంటిదేం కాదన్నయ్యా' నవ్వుతూ చెప్పాడు ప్రసాద్

మరేమిటయ్యా అదీ' అడిగింది పూర్ణ

"ఏం లేదు వదినా ఇక అమెరికా వెళ్ళకుండా యిక్కడే ఉండి పోదామని

ఆ మాటతో పూర్ణ ముఖం పూర్ణ చంద్రబింబ మంత అయింది

తనూ తోడికోడలూ కలిసి ఉండవచ్చుననీ, తన పిల్లలూ మరది పిల్లలూ కలిసి తిరుగుతూంటే ఆ నాలుగిళ్ళ భవంతికి కొత్త కళ వస్తుందనీ సంబర పడింది పైగా మరిది ఆ ఊళ్ళోనే ఉండడం వల్ల చుట్టు పక్కల గ్రామాలకూ, పేద ప్రజలకూ కూడా చక్కని వైద్య సదుపాయం అందుతుందనీ కూడా ఆనందించింది పూర్ణ

పోన్లే, ఇన్నాళ్ళ కయినా నీకు పుట్టిన గడ్డ మీద గాలి మళ్ళింది అంది

ఏరా! ఇంతకూ అమెరికాలో చేస్తున్న ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేసి రాలేదు కదా? అడిగాడు నారాయణ అతడి స్వరంలో కాస్త కరుకు దనం ధ్వనించింది

అన్నగారి ప్రశ్నకు నిర్విణ్ణు డయ్యాడు ప్రసాద్ తన నిర్ణయం విని సంతోషిస్తాడనుకున్న అన్నయ్య ఏమాత్రం అభినందన పూర్వకంగా మాటాడకపోయే సరికి ఎంతో నిరుత్సాహానికి కూడా గురయ్యాడు

కల్లోల తరంగితమైన మనస్సును కాస్త సమాధాన పరుచుకుని, ఇంకా లేదన్నయ్యా అన్నాడు

'పోన్లే రక్షించావ్ ఏకంగా రాజీనామా పారేసి వచ్చావేమో నని హడలి చచ్చాను కంచంలోని ఆఖరి పెరుగు ముద్దలు జుర్రుతూ అన్నాడు నారాయణ

నారాయణ అలా ఎందుకు మాట్లాడుతున్నాడో అర్థంకాక నిర్ఘాంత పోయి చూస్తున్నారు ఆడవాళ్ళిద్దరూ

ఏం అన్నయ్యా అలా అడిగావు?

అప్పటికి అన్నదమ్ములిద్దరి భోజనం పూర్తయింది కడుక్కున్న చేతులూ కాళ్ళూ తుడుచుకుంటూ మండువాలోకి వచ్చారిద్దరూ

పరివర్తన

నారాయణ తూగుటుయ్యాల బల్ల మీద కూచున్నాడు

ప్రసాద్ అతడి ఎదురుగా ఓ పేము కుర్చీలో కూచున్నాడు నారాయణ సావకాశంగా పొగాకు పాయదీసి చుట్ట చుట్టుకున్నాడు వెలిగించుకుని గుప్పు గుప్పున పొగపీలుస్తూ, ఏం లేదురా! నాన్న ఏదో నిరవాకంగా ఆస్తి పాస్తులు చూచుకుంటూ వస్తున్నాడని మనం అనుకుంటున్నాం కాని, ఏమేం ఖర్చులు చేసే వాడో నాకు తెలియలేదు అయన పోయి కర్మకాండలు పూర్తయే సరికి ఒక్కొక్క సంగతే వెలుగులోకి రావడం మొదలయింది తాను ఊదిన పొగ మేఘాల వైపు చూస్తూ అన్నాడు నారాయణ

'ఏమైంది? ఏమైందన్నయ్యా?" కుర్చీలో కాస్త ముందుకు వాలి అన్నాడు ప్రసాద్ అతడి కంఠంలో ఏదో తెలియనిగాబరా

ఏమౌతుంది? కావలసిందేదో అప్పటికే అయి పోయింది ఋణదాతలు ఒక్కొక్కళ్ళే రావడం మొదలు పెట్టారు ఆ ఋణాల మొత్తం చూచే సరికి నా ముఖం తిరిగి పోయిందనుకో'

మరి నాకెందుక్కారాయలేదన్నయ్యా? కాతర స్వరంతో అడిగాడు ప్రసాద్

నువ్వు మాత్రం ఏం చేస్తావురా దేశం కాని దేశంలో ఉంటున్నావాయె' అని,

'సమయానికి పెద్ద మామయ్య దేముడిలా అడ్డు పడ్డాడనుకో

'ఇంతకూ ఏం జరిగిందన్నయ్యా?"

"ఎం చెప్పమంటావు ' అని ఉస్సురని నిట్టూర్చి, "నేనిప్పుడు పెద్ద మామయ్య దగ్గర పొలం కౌలుకు తీసుకుని సంసారం నెట్టుకొస్తున్నాను ఈ ఇల్లు, మన వీధి చివరి నివేశనస్థలం మిగలడం గగనమైంది నీకేం? మహారాజులాగ చదువుకున్నావు కనుక అక్కడ రెండు చేతులా సంపాదించుకుని హాయిగా బ్రతుకుతున్నావు ఒరేయ్ తమ్ముడూ! నేను నిన్ను ఇక్కడ ఉండొద్దని మాత్రం అనను ఇల్లెలాగూ ఉంది ఇందులో మనిద్దరికీ సమాన మైన హక్కుంది కాని నువ్విక్కడ ప్రాక్టీసు పెట్టాలంటే బోలెడు ఖర్చవుతుందనుకుంటాను?"

ఔనన్నయ్యా

మరిఇన్నాళ్ళుగా అక్కడ ఉన్నావు కదా! అక్కడ ఏమీ సంపాదించలెదూ? మన వీధి చివర దాదాపు మూడు కుంచాల స్థలం ఉంది దానితో నా వాటా విడిచి పెట్టు కుంటాను అందులో హాస్పిటలు కట్టించుకో నీ జీవితం హాయిగా గడుస్తుంది నే నెలాగూ మట్టి పిసుక్కుని బ్రతకాల్సిన వాణ్ణే నాకేం బాద లేదు ఆరిపోయిన చుట్ట వెలిగించు కుంటూ అన్నాడు నారాయణ

* * * * *

కాస్త ఉక్కగా ఉండడంతో తొడుక్కున్న లాల్చీ విప్పి, సిగరెట్టు వెలిగించుకొని కిటికీ గుండా చీకట్లోకి చూస్తూ నిలబడ్డాడు ప్రసాద్

సుగుణ మెల్లగా ఆ గదిలోకి వచ్చింది

ప్రబు విభులు పెదనాన్న గారి పిల్లలతో కలిసి మండువా సావిట్లో తివాచీ మీద హాయిగా నిద్ర పోతున్నారు

సుగుణ బర్త వెనుకకు వచ్చి, 'ఏమిటండీ ఈ ఘోరం? ఇది నిజమేనంటారా" అంది

ప్రసాద్ ఉస్సురని నిట్టూర్చాడు

'మీ వరస చూస్తుంటే యిదేమని కూడా అడక్కుండా తిరుగుదారి పట్టేట్టుంది కాస్త కూస్తానా? చచ్చు సంభావనగా లెక్కేసినా మీ వాటా అయిదారు లక్షలు తక్కువుండదు మామయ్య దుబారా చేశాడంటే నేను నమ్మను

నేనూ నమ్మను కాని మనం ఏం చెయ్యగలం?" అతడి గొంతులో నిరాశ

నలుగురు పెద్దల్నీ పిలిచి తగువు పెడితే సరి ' ఆమె గొంతులో ఉక్రోషం

"దానివల్ల మనం నలుగురిలోనూ పలుచ నవడం తప్ప మరేం ప్రయోజనం ఉండదు మనం దేశం కాని దేశంలో ఉంటున్నాం అన్నయ్య స్థానికుడు ఇక్కడి వారు వాడి పక్షానే నిలబడతారు తప్ప మనల్ని వెనకేసుకురారు '

మా పెదనాన్న యిక్కడే కదా ఉంటున్నాడు రేపు అతడితో మాటాడండి '

తన పెద్ద మేనమామ తన అన్నకు పిల్ల నిచ్చిన మామ సుగుణ అమాయకురాలు తన పెదనాన్న ఏదో న్యాయం చేస్తాడని ఆమెనమ్మకం అయినా ఆమె మాట కాదని చిన్న బుచ్చడం ఎందుకని సరే 'నన్నాడు ప్రసాద్

* * * * *

ఏమిటండీ ఈ ఘోరకలి? భర్త నడిగింది పూర్ణ

నారాయణ మాట్లాడలేదు నీకెందుకన్నట్టు తిరస్కారంగా చూచాడామె వైపు

మాట్లాడ రేమిటండీ? మామయ్య ఆస్తంతా జులాయిగా పాడు చేశాడా? దాన్ని మీరు సరిదిద్ది ఓ కొలిక్కి తెచ్చారా? చచ్చి స్వర్గాన ఉన్న మామయ్య మీద ఈ అబాండాలేమిటండీ? ఎందుకండీ మాయ మాటలు? ఏం? ప్రసాదు మాత్రం మన బిడ్డవంటి వాడు కాదూ? అతడికి మాత్రం పిల్లలు లేరూ? సరస్వతి కటాక్షం ఉంది అతడికి చదువంటింది అతడి సొమ్ము అన్యాయంగా పడేసుకుందుకు ప్రయత్నించడం మనకు ఎంత మాత్రం శ్రేయస్కరం కాదండీ! సంతత దారగా కన్నీళ్ళు కారుతున్నాయి పూర్ణకు

ఏమిటే? ఏమిటి నీ ఉద్దేశ్యం? అక్కడికి మరిది మీద నీకే పెద్ద అబిమానం ఉన్నట్టు ఏమిటా ఏడుపు? వాడు నాకు తమ్ముడే! ఆ మాట మరచి పోకు" తీక్షణంగా అన్నాడు నారాయణ

"నే చెప్పేదీ అదేనండీ! తమ్ముడిని అన్యాయం చేసిన వాడెవడూ బాగు పడడూ అనేనే చెప్పేది వాత పెట్టినట్టు చెప్పింది పూర్ణ

అంటే? ఏమిటే నీ ఉద్దేశ్యం? నేనబద్ధా లాడుతున్నా ననే కదా! వెళ్ళి మీ నాన్న నడగవే! చిరాగ్గా అన్నాడు నారాయణ

తన తండ్రి నడిగితే ఏం చెబుతాడో పూర్ణకు తెలుసు మామా, అల్లుడూ తోడు దొంగలయి మరిదిని అన్యాయం చేస్తున్నారని తెలుసుకుంది తాను ఏమీ చెయ్య లేని నిస్సహాయురాలననీ ఆమెకు తెలుసు

అయితే ఆమె చింత అల్లా ఒక్కటే సాక్షాత్తూ పిన తండ్రి కూతురే అయిన తోడి కోడలు, కొడుకు కన్నా ఎక్కువయిన మరిది తమగురించి ఎంత నీచంగా అనుకుంటారా అన్నదే ఆమె ఆవేదన

తన భర్తకు ఎంత తోస్తే అంతే ఇక ఎంత చెప్పబోయినా తన పట్టు విడువడు గుడ్ల నీరు కుక్కుకుంటూ మండువాలోకి పచ్చింది

తన పిల్లలు, తోడి కోడలు పిల్లలూ తివాచీ మీద హాయిగా ఆదమరచి నిద్రపోతున్నారు లోకంలోని కుళ్ళు కుతంత్రాలు తెలియని పసివాళ్ళు కళ్ళు పమిట కొంగుతో ఒత్తుకుంటూ తానూ పిల్లల పక్క మేను వాల్చింది పూర్ణ

* * * * *

'ఒరేయ్' నేనేమయినా అంటే నీకు కోపం రావచ్చు మీ నాన్న ఏదో శ్రీరామచంద్రుడి తలతన్ని పుట్టిన మహానుభావుడనే భ్రమ కూడా నీకు

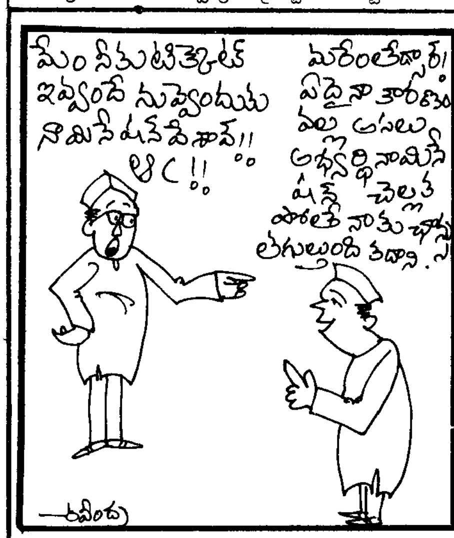

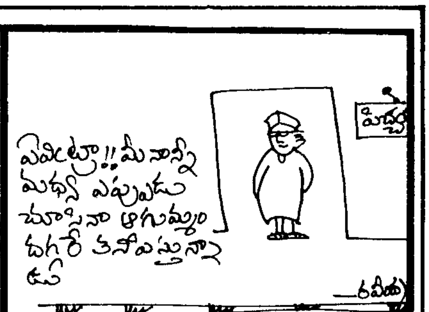

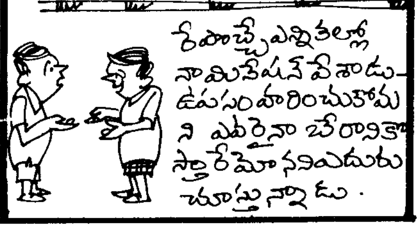

ఉండొచ్చు తోడబుట్టిన దాన్ని యిచ్చుకున్న వాడిని కనుక ఎంతగానో చెప్పి చూచాను అబ్బే! వింటాడా? అతడంతటి వాడు అతడూ! చివరకు హరీమనే టప్పటికి పరిస్థితి అంతా కుక్కలు చింపిన విస్తరి చందమైంది

పాపం మీ అన్నయ్య! వాడికి అది పెద్ద దెబ్బే అయింది మతిభ్రమిస్తుందేమోనని కూడా భయపడ్డాను అయినా ఎలాగో ఓలా వాడే నిలదొక్కుకున్నాడు అప్పటి పరిస్థితి నంతా వివరంగా నీకు వ్రాయమని ఆ నాడే చెప్పాను పట్టుదలకు వాడు మాత్రం ఆ తండ్రి కొడుకు కాదూ! తన బాధ ఏదో తానే పడతానన్నాడు కాని దూరదేశంలో ఉంటున్న నీకు కూడా మనశ్శాంతి లేకుండా చేయలేనన్నాడు

నీ వరస చూస్తుంటే దేవుడి లాంటి మీ అన్నయ్యనే శంకిస్తున్నట్టు కనపడుతోంది వాడికి అలాటి శాస్తి కావలసిందేలే! అన్నాడు పెద్ద మేనమామ రాఘవయ్య

ప్రసాద్ ఇంకేమనగలడు? మారు పలకకుండా తిరిగి వచ్చాడు ఏమైందంటూ ఎదురు వచ్చిన సుగుణకు అంతా చెప్పాడు ఆమెకు కోపమూ దుఃఖమూ కలబోసుకుని ఉప్పెన కెరటాల్లా లేచాయి

"కోర్టు కీడుస్తే గాని లాభం లేదు అంది కోపంగా

చ్చాల్లే ఊరుకో! ఇక మన బ్రతుక్కి అది ఒక్కటే తరువాయి "

సుగుణ మరేమీ మాట్లాడలేదు

* * * *

ఆ రోజు సుగుణా ప్రసాదూ రామవరం ప్రయాణం పెట్టుకున్నారు కొమ్ములకు కాళ్ళకు చిరుమువ్వలు, మెడలకు గంటలు, నడ్డికి పటకాలతో నందీశ్వరుని తమ్ముల్లా అనిపించే ఎడ్లబండి వాకిట్లో సిద్ధంగా ఉంది బండిలో మెత్తగా గడ్డి పరిచి పైన జంబుఖానా కప్పి సిద్ధం చేశాడు చిన్నపాలేరు

ప్రభు విభూలు ఎడ్లబండి మీద ప్రయాణం అనే సరికి ఉత్సాహంతో ఊగి పోతున్నారు పుట్టినప్పటి నుండి వారు ఎడ్లబండినే చూచి ఎరుగరు అందుకే వారికా ఉత్సాహం

పూర్ణ సుగుణ కాళ్ళకు పసుపు రాసి ముందుగా తన ముఖాన కుంకుమ పెట్టుకుని తరువాత సుగుణకు బొట్టు పెట్టింది కొత్త చీరా జాకెట్టు గుడ్డా అందించ బోయింది

'ఇప్పుడెందుకే అక్కా! మేం పుట్టింటి నుండి తిరగి వచ్చాకనే కదా మా అమెరికా ప్రయాణం? అంది

"అప్పటి మాట అప్పుడు ఇప్పటి నా ముచ్చటయిది కాదనకు' ప్రాధేయ పడింది పూర్ణ ఆమె కంఠంలో మూగ వేదన మరిదినీ తోటి కోడలినీ అన్యాయం చేస్తున్నామనే రంపపు కోత

సుగుణ గదిలో పలకు వెళ్ళి కొత్త చీర కట్టుకుని వచ్చింది పెద్ద బావకు తోడి కోడలుకు పాదాభి వందనం చేసింది

పాలేరు తెచ్చి వేసిన ముక్కాలిపీట ఆదారంగా ఎడ్ల బండెక్కింది సుగుణ ప్రసాద్ బండెక్క బోతున్నాడు

బండి దగ్గరే ఉన్న నారాయణ ఒరేయ్ తమ్ముడూ! అన్నగారు తమ్ముడిని అన్యాయం చేశాడనే అపవాదు నాకు వద్దు మనయిల్లు, వెనుక ఉన్న దొడ్డితో సహా ఎంత హీనంగా లెక్క వేసినా మూడు లక్షలు కిమ్మత్తు చేస్తుంది

అదికాక మన వీధి చివర ఉన్న నివేశనస్థలం వీటిని నీ పేర రిజిష్టర్ చేయిస్తాను నే నెలాగూ మట్టి పిసుక్కుని బ్రతక వలసిన వాణ్నే ఆనివేశన స్థలంలో నాకో రెండు సెంట్లు భూమి విడిచి పెట్టు అది చాలు అందులో ఏదో పాకో పందిరో వేసుకుని కాలక్షేపం చేస్తాను తెచ్చి పెట్టుకున్న దుఃఖ స్వరంతో అన్నాడు నారాయణ

ఇప్పుడలాటి వేమీ పెట్టుకోకన్నయ్యా, నీ దయవల్ల నేనూ బాగానే ఆర్జిస్తున్నాను నువ్వా, పిల్లలు గలవాడవి అయితే, ఇక్కడి మన ప్రజలకు సేవ చేద్దామనుకున్న నా ఆశయం నెరవేరబోవడం లేదన్న దొకటే నా చింత మనందరం విధి చేతిలోని కీలు బొమ్మలం మనం అనుకున్నవన్నీ అనుకున్నట్టే జరుగుతే యిక చెప్పేదేం ఉంది? విరక్తిగా అని, అన్నయ్యా! నువ్వలాటి పనులేం చేయకు ' అంటూ బండెక్కాడు ప్రసాద్

* * * * * *

వీధరుగు మీద పడక్కుర్చీలో తీరుబడిగా చుట్టకాల్చుకుంటూ కూచున్నాడు నారాయణ

దండాలండయ్యగోరూ!" నారాయణ అటు చూచాడు ఎదురుగా పెదపాలేరు రామయ్య

ఏరా రామయ్యా! ఇంత తెల్లవారే వచ్చావేమిటీ?

రామయ్య కంఠం విని సావిడిలో ఏదో పని చేసుకుంటున్న పూర్ణ వీదిలోకి వచ్చింది

ఏం లేదండయ్యగోరూ! ఈయాల నే నరిజంటుగా అంబాజీపేట కెల్లాలండి

ఎప్పుడూ ఊరు కదలనివాడివి ఇంత అర్జంటు పనేమిట్రా?

సెప్పాలంటే శానకతే ఉందండయ్యా

మేం వినకూడదేమిట్రా?

అయ్ బాబు అలాగంటారేటండి? మా బాబు కొబ్బరికాయ బళ్ళు తోలేవోడని తమరికి తెలుసు

ఔను దానికీ నీ ప్రయాణానికి సంబంధం ఏమిటి?

అదే సెపుతున్నా బాబూ ఆడు బళ్ళతోలే రోజుల్లో పేటలోని ఆడమనిసి ఆడికి ఇలాకా పడ్డాదంటండి ఆ యమ్మ కడుపున గూడా ఓ కుర్రాడు పుట్టాడంటండి నాకంటే నాలుగేళ్లో అయిదేళ్లో సిన్నాడంటండి

ఇప్పుడీ గొడవంతా ఎందుకు? అసలిదంతా ఎలా తెలిసింది నీకు?

ఈ మద్దెనే మాయమ్మ కూడా పోయింది కందండీ! పోడానికి ముందు మా యమ్మే సెప్పిందండి ఒరే రాముడూ! మీ అయ్య పేటలో ఓ మనిసిని సేరదీశాడు దాని కడుపున కూడా ఓ కొడుకున్నాడు ఆడూ నా కడుపునే పుట్టాడనుకో అప్పుడాడికి నీతోపాటా ఉంటాదికందా? మరో తల్లి కడుపున పుట్టినా ఆడిలో ఉన్నదీ నీ రగతమే మనకెలాగూ రెండు గదుల కొంప రొండెకరాల కొంద్రా ఉంది ఇదంతా మీ బాబు సంపాదన దానిలో ఆడికి కూడా వాటా ఎట్టడం నాయంరా!' అని సెప్పిందండి

ఒరే రాముడూ! ఇదంతా నీకు మీ అమ్మ చెప్పింది కనక తెలిసింది అంతేనా?

మీ అమ్మ చెప్పినట్టు నువ్వు చెయ్యవనుకో! వాడేమైనా చెయ్యగలడా? ఒక్క నీ మాట తప్ప వాడికి ఋజువులూ సాక్ష్యాలూ ఉన్నాయా? ఒరేయ్ రాముడూ! నే నెందుకు చెబుతున్నానో విని పించుకో – రెండెకరాలు రెండు గదుల కొంప అంటే మాటలుకాదు నువ్వా పిల్లలు గలవాడివి తెలివి తక్కువ తనానికి పోకు

అయ్ బాబయ్ బాబు! పెద్దోరు తమరే అలాగంటే ఎలాగండి బాబయ్యా! ఆ రెండెకరాలూ నా దరిద్రాన్ని తీర్చవండి అలాగే అందులో ఓ యకరం ఆడి కివ్వకపోయినా ఆడూ మాడి సావడండి ఇక

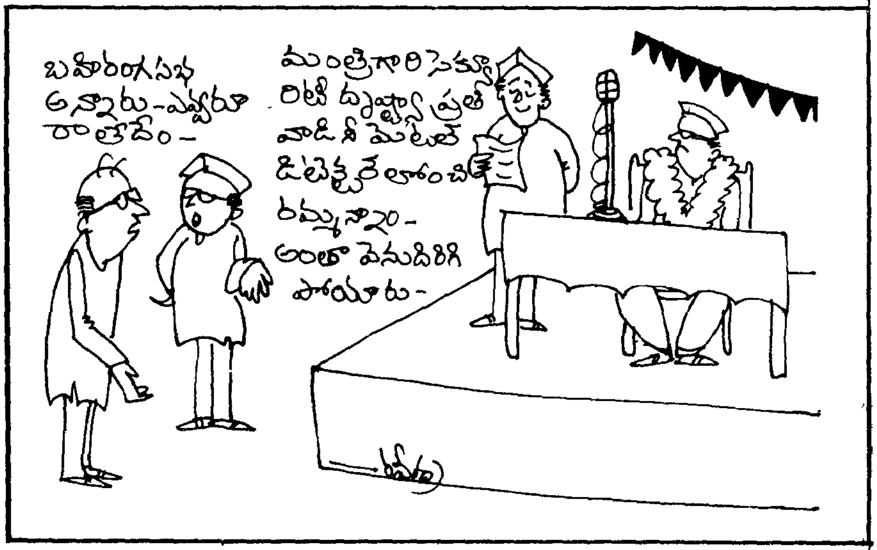

ఋజువులంటారా? బాబూ! పైన దేవుడున్నాడండి ఎవరు మెచ్చినా మెచ్చక పోయినా ఆ బగవంతుడు మెచ్చితే సాలండి సచ్చిపోయిన మా అయ్యా మా యమ్మా ఎ లోకంలో ఉందారో. అల్లు సంతోసించాలి బాబయ్యా

సెమించండి తవరు ఏచ్చకానందులు త వకు సెప్పదగ్గ వోణ్ణికాను పెదిల్లి అద్ది పట్టుకుని అడివోటా అడకప్పు సెప్పేదాకా నాకు నిదరట్టదంది మా యింటిది నిలవనీయదండి సెలవిప్పించండి బాబయ్యా అని దండంపెట్టి పై తువాలు తలపాగా చుట్టుకుంటూ వెళ్లాడు రామయ్య

రామయ్య మాటలకు నిర్ఘాంతపోయాడు నారాయణ తల పైకెత్తి చూచాడు ఎదురుగా పూర్ణ 'వాడే పుట్టుక పుడతేయేం? వాడికున్న గుణం మనకులేదు ' అన్నట్టుందామె చూపు

నారాయణ తనవైపు చూచేసరికి విస విసా నడుచుకుంటూ లోపలకు వెళ్ళిపోయింది పూర్ణ

చెక్కిన శిల్పంలా కూర్చుండి పోయాడు నారాయణ

అతడిలో అంతర్మదనం ప్రారంభమయింది

* * * * * *

తన బావగారి మీద పెద్ద మేనల్లుడు నారాయణ, తన అన్న రామవయ్య కలిసి వేసిన అబాండాలు అల్లుడు ప్రసాద్ ద్వారా విన్నాడు చంద్రశేఖరం అతడికి విపరీతమైన కోపం వచ్చింది

ఒరేయ్ ప్రసాదూ! ఆ రామవయ్య ఈ నాటి నుండీ ఇక నా అన్నకాదు అలాగే నీ అన్నయ్య మేనల్లుడూకాదు భూ సంస్కరణల చట్టం రోజుల్లో నీవు వ్రాసి పంపిన పవరునామాను యింత, తెలివిగా వాడుకున్నాడన్నమాట మీ అన్నయ్య

ఇప్పుడు నువ్వు నా పేరుతో పవరునామా వ్రాసిచ్చి నీ దారిని నువ్వు వెళ్ళు వాళ్ళ భరతం నేను పడతాను అని దేవుడి లాంటి మి నాన్న మీదే అబాండాలు వేశాడు మీ అన్న ఇక వాడు అన్నేమిట్రా? నా మాట విను '

పరివర్తన

వద్దులే మామయ్యా! నాకుమాత్రం ఏం తక్కువ? ఇంతవరకూ అక్కడ సంపాదించినది నిలవ చెయ్యాలన్న ధ్యేయం లేక యిక్కడి ఆస్తికి ఆశించాను మరొక్క అయిదేళ్ళు కష్టపడితే మన ఊళ్ళో హాస్పిటలు కట్టడానికి కావలసిన సొమ్ము సంపాదించలేకపోను ' అన్నాడు ప్రసాద్

ఎవరెంతగా చెప్పినా వినలేదు ప్రసాద్

చంద్రశేఖరమే గాక అతడి యింటివద్ద చేరిన మిగిలిన మోతుబరులు కూడా ప్రసాద్ ఉదార స్వభావానికి మురిసిపోయారు

* * * * * *

బండి గ్రామంలో ప్రవేశించింది వారిలో తమ నివేశన స్థలంలో కొందరు పనివాళ్ళు నేలను చదును చేస్తూ కనిపించారు ప్రసాద్‌కు

అన్నగారు తాను అనుకున్నట్టే చెయదానికి నిశ్చయించుకున్నాడనుకున్నాడు మనసులో

ఇంటికి చేరాక అన్నగారికి మరో మారు గట్టిగా చెప్పాలనుకున్నాడు వినకపోతే కాళ్ళమీద పడి బతిమాలి అయినా అన్నగారిని మెప్పించాలనుకున్నాడు

ఆలోచనలలో ఉండగానే బండి యింటికి చేరింది

వీదరుగుమీదే ఉన్నాడు నారాయణ అతడితో పాటు రాఘవయ్య మరి కొందరు గ్రామ పెద్దలూ కూడా ఉన్నారు

నారాయణ ఆనందంగా బండి దగ్గరకు వచ్చి తమ్ముడికి చేయందించి బండి దిగడంలో సాయపడ్డాడు సుగుణ ముక్కాలి పీటమీదుగా బండిదిగి పమిట నిండుగా కప్పుకుంటూ తలవంచుకుని యింట్లోకి వెళ్లింది ప్రభూ, విభూలు చక్రాల మీదుగా బండి దిగడం నేర్చుకున్నారు అప్పటికే

తమ్ముడి చేతిని అలా పట్టుకునే అరుగుమీదకు తీసుకువచ్చాడు నారాయణ

అన్నయ్యా! వచ్చే ఆదివారమే మేం బయలుదేరి వెడతాం చెప్పాడు ప్రసాద్

ప్రొద్దుటే...

పర్వతాలని పేర్చి
సూర్యున్ని రాజేసి,
ఆకాశం చేటలో
నూకల్ని చెరుగుతోంది
ఉదయ సంధ్యా సుందరి!

సముద్రం బిందెని
చంకనేసుకుని
ఒయ్యారం ఒలకబోస్తూ
నడుస్తోంది భూదేవి!

రాత్రంతా రాలిన
ఆకుల్నీ, పిందెల్నీ
చిమ్ముతోంది గాలి!

చెట్లన్నీ తమ పూల కిరీటాల్ని
మంచు బిందువుల్తో
కడుక్కుంటున్నాయి!

పద్మాసనం వేసుక్కూచున్న తుమ్మెద
ప్రణవాన్ని జపిస్తోంది!

— గన్ను కృష్ణమూర్తి

అలాగే కాని, ఓ షరతు

'ఏమిటన్నయ్యా ఆ షరతు?

వచ్చే ఆదివారం నువ్వొక్కడివే బయలు దేరుతావు నీకు అక్కడ ఉన్న లావాదేవీలన్నీ చక్కబెట్టుకుని తిరిగివస్తావు

'అన్నయ్యా!'

'ముందు నేను చెప్పేది విను అంత వరకూ సుగుణా పిల్లలూ ఇక్కడే ఉంటారు గంబీరంగా చెప్పాడు నారాయణ

అన్నయ్యా!' ఆశ్చర్యంగా అన్నాడు ప్రసాద్

ఔ న్రా తమ్ముడూ! ఇంతకు మునుపు నేనెంత నీచంగా ప్రవర్తించానో నాకిప్పుడు పూర్తిగా తెలిసొచ్చింది తమ్ముడూ! నాన్న మన ఆస్తిని ఏమీ పాడు చెయ్యలేదు పైగా ఎంతో పెంచాడు అంతా నా దురాశా ప్రభావం అదో పీడకలగా భావించి మరచిపో అని

నీవు తిరిగి రాగానే నీకు నచ్చిన పద్ధతిలో యిక్కడ హాస్పిటలు కట్టించు అందులో అన్ని సదుపాయాలూ సమకూర్చు సరియైన వైద్య సదుపాయం లేని ఈ పల్లెటూరి ప్రజలకు జీవనదానం చెయ్యి, మన పెద్దలతో సహా అందరం తరిస్తాం ' అన్నాడు నారాయణ

నారాయణ నిర్ణయానికి అక్కడ ఆ అరుగుమీద కూచుని ఉన్న యావన్మందీ హర్షించారు

ఒక్క రాఘవయ్య మాత్రమే ముఖం ముడుచుకుంటూ లేచి పైమీదితువ్వాలు ఒక్క దులుపు దులిపి విసవిసా నడుచుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు □